

<p>Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu <u>Pod względem legislacyjnym:</u> Arkadiusz Myrcha, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p><u>Pod względem merytorycznym:</u> Sławomir Pałka, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu <u>Opiekun legislacyjny:</u> Monika Walewska, Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjnego tel. 22 52 12 764, e-mail: sekretariat.dl@ms.gov.pl</p> <p>Patrycja Środek, Główny Specjalista, Departament Legislacyjny tel. 22 52 12 483, e-mail: patrycja.srodek@ms.gov.pl</p> <p><u>Opiekun merytoryczny:</u> Tomasz Gajewski, Dyrektor Departamentu Funduszy i Nieodpłatnej Pomocy Prawnej tel. 22 23 90 265, e-mail: sekretariat.dfn@ms.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 02.04.2026 r.</p> <p>Źródło: art. 43 § 19 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy</p> <p>Nr w wykazie prac: B948</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Obowiązujące przepisy dotyczące Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (dalej jako: „Fundusz”) nie zapewniają wystarczającej transparentności w procesie dysponowania środkami, kontraktowania zadań oraz rozliczania wydatków.

Aktualny model wymaga corocznego sporządzania Programów i przeprowadzania konkursów, co powoduje znaczne obciążenie organizacyjne zarówno po stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, jak i podmiotów realizujących zadania. Taki system stwarza ryzyko przerwania ciągłości udzielanej pomocy oraz utrudnia stabilne planowanie działań.

Brak jednolitych zasad dotyczących kosztów administracyjnych i obsługi Funduszu, brak wzorów wniosków oraz niewystarczające regulacje w zakresie kontroli i nadzoru nad wydatkowaniem środków ograniczają efektywność i przejrzystość realizacji zadań. Dotychczasowe przepisy nie przewidują możliwości powierzenia zadań w trybie zamówień publicznych, co utrudnia realizację mniejszych zadań. Ponadto brak regulacji dotyczących wykazu ekspertów do oceny wniosków i ofert powoduje konieczność każdorazowego przeprowadzania odrębnych procedur, co wydłuża procesy konkursowe.

Problemem jest także brak ujednoczonych zasad udzielania pomocy (np. za pośrednictwem bonów), brak wzorów dokumentów oraz niewystarczające uregulowanie roli osób pierwszego kontaktu, które mogłyby pełnić funkcję asystenta osoby pokrzywdzonej. Dodatkowo brak precyzyjnych zasad przepływu środków pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości, a jednostkami organizacyjnymi sądów powszechnych i wojskowych, utrudnia zapewnienie pełnej transparentności finansowej.

Mając powyższe względy na uwadze, istnieje potrzeba zmiany stanu prawnego przez wydanie rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r.¹ (dalej jako „rozporządzenie zmieniające”).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W nawiązaniu do punktu 1 OSR zostanie wydane rozporządzenie zmieniające brzmienie niektórych przepisów ww. rozporządzenia. Podkreślenia wymaga, że projekt odpowiada także na zgłaszane w trakcie kontroli zastrzeżeń przez Najwyższą Izbę Kontroli oraz postulaty strony społecznej i innych jednostek budżetowych.

Projekt przewiduje:

1. Zmiany w zakresie Programów Funduszu

Projektowana zmiana zakłada oparcie realizacji zadań Dysponenta o tzw. Programy Funduszu. Projekt wskazuje

¹ (Dz.U. z 2025 r. poz. 1298).

wprost trzy rodzaje Programów, które będą sporządzane. Programy te będą mogły być ogłaszane na czasookresy nie dłuższe niż 3 lata budżetowe. Podobny termin przewidziano na realizację zadań przewidzianych w Programie. Rozwiązania te, mają na celu zapewnienie ciągłości udzielanej pomocy, zapewnienie większej stabilności podmiotom realizującym przewidziane w Programie zadania oraz zmniejszenie obciążenia organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości oraz podmiotów realizujących wskazane zadania.

Projektowana zmiana przewiduje również, że Dysponent będzie mógł dokonywać zmian w Programie, a nie tylko zmniejszyć wysokość dotacji, jak było do tej pory. Zmiana ta jest odpowiedzią na dynamicznie rozwijającą się światową sytuację geopolityczną, gospodarczą i społeczną. Projektowana zmiana przewiduje również poszerzenie katalogu informacji, które musi zawierać Program, o zadania, których realizacja jest kontynuowana.

2. Usprawnienie procedur finansowania i kontraktowania

Zakłada się umożliwienie powierzania realizacji zadań określonych w Programie także w drodze przepisów o zamówieniach publicznych, oprócz istniejących już trybów w postaci naboru wniosków i otwartego konkursu ofert. Zmiana ta ma istotne znaczenie, w szczególności dla powierzenia mniejszych zadań, do których tryb konkursowy lub naboru wniosków nie będzie znajdował zastosowania.

Ponadto, zakłada się konieczność sporządzenia dokumentu w postaci umowy, porozumienia lub decyzji, w którym uregulowany zostanie sposób finansowania powierzanych zadań. Umowa będzie musiała być zawierana między Dysponentem, a podmiotem realizującym zadania (w istocie beneficjent dotacji), co zwiększy gwarancje proceduralne procesu przyznawania dotacji celowych.

3. Transparentność i jednolitość procedur konkursowych

Zmiany w tym zakresie zakładają:

- uzupełnienie elementów ogłoszenia o naborze wniosków. Celem tych zmian jest zwiększenie transparentności procesu naboru w przypadku potencjalnych beneficjentów w postaci jednostek sektora finansów publicznych. Dzięki tej zmianie przekazane środki będą wydatkowane zgodnie z celami Funduszu. Niektóre z wprowadzonych zmian mają na celu usprawnienie procedury naboru wniosków poprzez zapewnienie możliwości uregulowania w ogłoszeniu sposobu złożenia wniosków oraz załączników, jak również umożliwienie uregulowania zasad wyboru wniosku, w szczególności poprzez umożliwienie zastrzeżenia, że decyduje kolejność wpływu. Zastrzeżenie to ma na celu usprawnienie procesu naboru wniosków przez ograniczenie wniosków możliwych do rozpatrzenia przez komisję oceny wniosków. Sytuacje takie mogą być konieczne, gdy w danym naborze spodziewany jest wpływ wniosków w liczbie znacznie przekraczającej środki przewidziane w naborze oraz możliwości organizacyjne Ministerstwa Sprawiedliwości;
- uzupełnienie elementów wniosku o nazwę i informację o statusie prawnym wnioskodawcy oraz doprecyzowanie wymagań odnoszących się do obowiązkowego kosztorysu, który powinien być częścią powyższego wniosku. Dodatkowo projektowane zmiany zakładają obligatoryjność istnienia komisji oceny wniosków oraz tożsamość procedury naboru wniosków (m. in. sposób wyłaniania i procedowania komisji oceny wniosków) z procesem otwartego konkursu ofert, przewidzianego dla zadań powierzanych jednostkom niezaliczanym dla sektora finansów publicznych. Ponadto, doprecyzowane zostały elementy umowy między Dysponentem a jednostką sektora finansów publicznych. W projektowanym brzmieniu przepisów będzie określony szczegółowy opis zadania, w tym, cel na jaki środki zostały przyznane i termin jego wykonania, jak również termin zwrotu niewykorzystanej części środków oraz tryb kontroli wykonania zadania;
- wykreślenie terminu 7 dni na zamieszczenie informacji o wynikach naboru wniosków w Biuletynie Informacji Publicznej. Zamiast tego rozwiązania, Dysponent będzie musiał zamieścić powyższą informację niezwłocznie. Zmiana ta wynika z charakteru procesu naboru wniosków, przez co dochodzenie sztywno ustalonego 7-dniowego terminu może nie być możliwe. Celem tej zmiany jest również dostosowanie procedury ogłoszenia wyników naboru do regulacji przyjętych w Prawie zamówień publicznych;
- uregulowanie zasad doboru składu komisji konkursowej. Komisja konkursowa będzie musiała składać się co najmniej z 3 członków, zaś samą komisję powoła i jej przewodniczącego wyznaczy Dysponent. Ponadto, w odróżnieniu od dotychczasowego stanu prawnego, Dysponent będzie powoływał komisję w terminie 7 dni od dnia upływu terminu do składania ofert w konkursie, nie zaś od dnia zamieszczenia ogłoszenia o konkursie ofert w Biuletynie Informacji Publicznej. Ponadto, doprecyzowano, że członkami komisji będą mogli być pracownicy Ministerstwa Sprawiedliwości, pracownicy jednostek podległych Dysponentowi lub przez niego nadzorowanych, właściwi ze względu na zakres konkursu, lub eksperci zewnętrzni posiadający odpowiednie kwalifikacje. Rozszerzony zostanie także katalog przesłanek wyłączających z prac w komisji, m. in. o:
 - a) przyjmowanie przez członka komisji wynagrodzenia z innego tytułu niż umowa o pracę lub zlecenie od podmiotu składającego ofertę,
 - b) pozostawanie przez członka komisji z podmiotem składającym ofertę w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do ich bezstronności lub niezależności w związku z konkursem ofert, ze względu na interes finansowy, ekonomiczny albo osobisty;

c) przyznanie Dysponentowi możliwości powoływania dodatkowych członków komisji w celu zapewnienia sprawnego procesu oceny ofert;

- doprecyzowanie kwestii konsekwencji braku skorygowania w określonym terminie oferty przez podmiot, który ją złożył, w przypadku złożenia przez komisję propozycji zmniejszenia kwoty wnioskowanej dotacji. W przypadku nieskorygowania oferty w ciągu 7 dni, oferta będzie podlegać odrzuceniu. Ponadto, zmiany powyższego paragrafu zakładają podjęcie czynności techniczno-sprawdzających przez komisję w terminie 7 dni **od dnia jej powołania**, a nie jak było do tej pory, czyli 7 dni od dnia upływu terminu na składanie ofert;
- rozbudowanie protokołu z przebiegu konkursu o informacje, czy zaistniały przesłanki wykluczające członka komisji z jej prac oraz o informacje, czy złożone zostały oświadczenia o braku występowania tych przesłanek;
- potwierdzenie, że komisja w ramach I etapu oceny oferty bierze pod uwagę nie tylko to, że podmiot wnioskujący jest uprawniony do składania oferty, ale również, czy nie podlega wykluczeniu;
- wprowadzenie elementów umowy zawieranej przez Dysponenta z podmiotem, któremu przekazuje dotację. Wcześniej elementy umowy nie były bowiem regulowane w przedmiotowym rozporządzeniu. Wymieniony w tym przepisie katalog elementów umowy jest katalogiem otwartym i określa podstawowe kwestie, które powinny być uregulowane w umowie. Takie rozwiązanie ma na celu zapewnienie określonego standardu zawieranych umów oraz zabezpieczenie prawidłowego wydatkowania środków Funduszu;
- wprowadzenie możliwości przyznania dotacji podmiotowi, który otrzymał następną w kolejności liczbę punktów, w sytuacji gdy podmiot, któremu przyznano dotację pomimo pisemnego wezwania do zawarcia umowy odmówił zawarcia umowy albo nie zawarł umowy w terminie wskazanym w wezwaniu. Rozwiązanie to ma na celu zabezpieczenie zapewnienia ciągłości realizacji zadań publicznych ze środków Funduszu. Procedura konkursowa jest czasochłonna i dotychczas przy odmowie podpisania przez dany podmiot umowy konieczne było przeprowadzenie kolejnego postępowania konkursowego. W konsekwencji moment rozpoczęcia realizacji danego zadania odwlekał się o kilka miesięcy. Wprowadzone rozwiązanie umożliwia zawarcie umowy z kolejnym podmiotem, który przystąpił do konkursu i jego oferta została oceniona pozytywnie. Wskazać należy, że rozwiązanie to nie stanowi zagrożenia dla zasady konkurencyjności postępowania konkursowego, gdyż wszystkie oferty, które spełniają wymogi formalne podlegają ocenie merytorycznej, a gdyby podmiot, który odmówił zawarcia umowy nie przystąpił do konkursu to kolejny podmiot, który w omawianym trybie otrzymałby dotację i tak otrzymałby najwięcej punktów.

4. Standaryzacja dokumentów i kosztów

Projektowane zmiany zakładają:

- dodanie maksymalnej wysokości i sposobu rozliczenia kosztów administracyjnych do obowiązków elementów ogłoszenia o konkursie ofert,
- doprecyzowanie poziomu i sposobu obliczania minimalnego współfinansowania zadania o formę wkładu pieniężnego lub niepieniężnego w realizację zadania podmiotu przystępującego do konkursu, w tym wkładu własnego, jeżeli jest warunkiem otrzymania dotacji,
- dodanie do fakultatywnych elementów ogłoszenia o konkursie ofert minimalnego wymaganego wskaźnika realizacji zadania oraz wymogów w zakresie sposobu uzasadnienia kosztów realizacji zadania,

Powyższe zmiany mają na celu zwiększenie transparentności oraz prawidłowości wydatkowania przekazanych środków na finansowanie zadań powierzonych jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych.

Zakłada się także zaktualizowanie elementów oferty złożonej w konkursie przez jednostkę niezaliczaną do sektora finansów publicznych, tj.:

- dodanie określenia podmiotu składającego skargę; zmiana ta usunie wątpliwości co do podmiotu zgłaszającego ofertę,
- dodanie założonych wskaźników realizacji zadań, w tym wskaźników produktów i wskaźników rezultatów,
- doprecyzowanie wysokości współfinansowania zadania o formę wkładu pieniężnego lub niepieniężnego, w realizację zadania podmiotu przystępującego do konkursu, w tym wkładu własnego, jeżeli kryterium oceny ofert jest poziom współfinansowania zadania.

Dodatkowo projekt uszczegóławia zakres elementów, jakie powinien zawierać **kosztorys** wykonania zadania. W nowym brzmieniu kosztorys ma zawierać wyłącznie koszty, które mają być poniesione w związku z realizacją powierzonego zadania, w tym:

- kategorie kosztów odpowiadające rodzajom planowanych działań,
- wartości jednostkowe poszczególnych kategorii kosztów,
- rodzaj i liczbę jednostek danych kategorii kosztów odpowiadające liczbowemu określeniu skali planowanych działań,
- łączną wartość poszczególnych kategorii kosztów,

- szczegółowe uzasadnienie wskazanych kosztów, świadczące o tym, że są one niezbędne, wraz z dokumentami pozwalającymi zweryfikować stawki ujęte w kosztorysie.

Kosztorys będzie sporządzany osobno dla każdego roku budżetowego jego realizacji.

Regulacja zakłada w tym zakresie także:

- przeformułowanie wymogu udokumentowania przez podmiot wnoszący o dotację posiadania przez niego środkami finansowymi niezbędnymi do współfinansowania zadania;
- przyznanie Dysponentowi możliwości opracowania zestawienia standardu i cen rynkowych najczęściej finansowanych kosztów Funduszu. Rozwiązanie to ma na celu ustandaryzowanie stosowanych stawek oraz zapewnienie realizacji zadań publicznych w sposób oszczędny. Dysponent będzie miał również możliwość wskazania maksymalną cenę rynkową poszczególnej kategorii kosztów;
- zwiększenie wysokości możliwych do poniesienia kosztów obsługi Funduszu. Zgodnie z proponowaną regulacją nie mogłyby one przekroczyć 5% planowanych w danym roku przychodów Funduszu określonych w jego planie, podczas gdy w dotychczasowym stanie prawnym odsetek ten wynosił 4%.

5. Rozszerzenie roli osób pierwszego kontaktu

Projekt wprowadza zmianę liczby pojedynczej na liczbę mnogą w przypadku osób pierwszego kontaktu. Dzięki temu udzielana pomoc świadkom i osobom im najbliższym będzie mogła być również udzielana przez kilka osób pierwszego kontaktu.

Zakłada się także rozszerzenie roli osób pierwszego kontaktu, które będą pełniły funkcję asystenta osoby pokrzywdzonej przestępstwem, świadka oraz osób im najbliższych. Osoby takie będą udzielały kompleksowego wsparcia osobom uprawnionym w zakresie organizacji niezbędnej pomocy.

Doprecyzowuje się zasady składania wniosku o udzielenie pomocy lub jej udzielania z inicjatywy własnej danego pomiotu lub z urzędu. Przewidziano wzory wniosków oraz informacji o udzielonej pomocy, które stanowią załączniki nr 2-5 do rozporządzenia. Uregulowano m. in. kwestie elementów wniosku, załączania dokumentów potwierdzających okoliczności w nim wskazane czy zawieszenia rozpoznania wniosku w przypadku jego braków w jego treści.

Regulacja wprowadza obowiązek sporządzania informacji o udzielonej pomocy w przypadku, gdy podmiot udzielający pomocy udzielił pomocy z własnej inicjatywy.

6. Wzmocnienie nadzoru i kontroli

Projektowane zmiany zakładają zmianę terminu, w którym – odpowiednio – Dysponent będzie mógł żądać od podmiotów, które otrzymały dotacje, pełnej dokumentacji dotyczącej wykonywanej umowy oraz, w którym w którym Dysponent będzie uprawniony do przeprowadzenia kontroli realizacji powierzonych zadań finansowanych ze środków Funduszu. Termin ten będzie wynosił 5 lat od dnia zakończenia obowiązywania umowy dla obydwu wyżej wskazanych przypadków. Zmiana ta jest szczególnie istotna pod kątem wprowadzenia możliwości realizacji zadań w okresie do 3 lat budżetowych. W dotychczasowym stanie prawnym 5-letni okres liczył się od dnia rozpoczęcia wykonywania umowy. W takiej sytuacji Dysponent miałby jedynie 2 lata na rozliczenie całej dotacji, żądania przedłożenia określonych dokumentów oraz przeprowadzenia kontroli. Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia z rozliczeń i kontroli wykonywania umowy okres ten jest zbyt krótki, a po jego upływie Dysponent nie miałby podstawy prawnej do podejmowania w tym zakresie czynności. Z tej przyczyny, celem zapewnienia prawidłowego wykonywania zadań publicznych oraz wydatkowania środków Funduszu, jak również wykonywania działań nadzorczych Dysponenta, uzasadnione jest przedłużenie tego terminu w formie wskazanej powyżej.

Podkreślić również należy, że kontrole będą przeprowadzane na podstawie rocznego planu kontroli na dany rok kalendarzowy, opracowanego przez Dysponenta do dnia 31 grudnia roku poprzedniego. Plan może zostać zaktualizowany w trakcie roku kalendarzowego, nie później jednak niż do dnia 31 lipca. Powyższy plan będzie zawierał w szczególności treść programu, w ramach którego została zawarta umowa, wyniki wcześniejszych kontroli, identyfikacja obszarów zagrożonych nieprawidłowościami, skargi i wnioski dotyczące realizowanych umów oraz treść informacji i sprawozdań okresowych.

Ponadto przewiduje się również, że Dysponent może kontrolować wykonywanie zadań finansowanych ze środków Funduszu **w każdym czasie**, co zapewni lepszy nadzór nad wydatkowaniem środków publicznych. Ponadto, zmianie ulegnie także zakres podejmowanych działań kontrolnych Dysponenta. W obecnym stanie prawnym istnieje obowiązek przeprowadzania kontroli w liczbie nie mniejszej niż 25% zawartych umów na realizację zadań z Funduszu. Biorąc pod uwagę liczbę obowiązujących jednocześnie umów, liczba przeprowadzonych kontroli na podstawie tych regulacji wydaje się zbyt wysoka oraz przekraczająca możliwości organizacyjne Dysponenta.

Uzasadnione wydaje się zatem ograniczenie liczby przeprowadzonych kontroli do 25% zawartych w danym roku budżetowym umów na realizację zadań z Funduszu.

7. Nowe mechanizmy oceny wniosków

Projektowane przepisy przewidują wprowadzenie wykazów ekspertów, którzy będą mogli zostać wyznaczeni do oceny ofert lub oceny wniosków w ramach danego konkursu ofert lub naboru wniosków. Podobne rozwiązanie zostało przewidziane w rozdziale 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. z 2025 r. poz. 1733). Propozycja ta ma na celu usprawnienie procedury oceny ofert oraz naboru wniosków bez konieczności każdorazowo przeprowadzenia zamówienia publicznego, a jednocześnie ma zapewnić wsparcie w tych procedurach osób posiadających odpowiednie wiedzę i doświadczenie. Dzięki niej ocena wniosków oraz ofert będzie dokonywana z zapewnieniem określonych standardów. W celu zapewnienia transparentności prowadzonego wykazu przewidziano, że będzie on zamieszczany w Biuletynie Informacji Publicznej. W Biuletynie tym będą zamieszczone także zasady i tryb wpisywania ekspertów do wykazów. Zasady te nie są przewidziane w rozporządzeniu z uwagi na to, że na etapie procedowania tych przepisów nie sposób przewidzieć wszystkich rodzajów dziedzin, w których eksperci będą potrzebni w przyszłych konkursach. Uzasadnione wydaje się zatem określanie tych zasad każdorazowo w Biuletynie Informacji Publicznej.

8. Zakres zadań finansowanych z Funduszu

W przedmiotowym zakresie projektowane zmiany zakładają m. in.:

- uporządkowanie kwestii udzielania wsparcia osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym poprzez wydawanie bonów. Treścią zmiany jest umożliwienie wspierania tych osób bonami żywnościowymi i bonami towarowymi;
- uporządkowanie kwestii udzielania wsparcia osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym poprzez wydawanie bonów. Treścią zmiany jest umożliwienie wspierania tych osób bonami żywnościowymi i bonami towarowymi;
- doprecyzowanie, że pomoc może być udzielana tylko osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym. Ponadto, nowela determinuje obowiązkowe elementy wniosku o udzielenie pomocy i jego wzór. Uregulowano również kwestię załączania dokumentów potwierdzających okoliczności w nim wskazane czy zawieszenia rozpoznania wniosku w przypadku jego braków w jego treści. Projekt reguluje również wprowadzenie obowiązku sporządzania z urzędu informacji o udzielonej pomocy;
- doprecyzowanie, jakie podmioty mogą udzielać pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym. Pomoc tę będą mogły udzielać podmioty określone w art. 38 § 1 ustawy², kuratorzy sądowi oraz Służba Więzienna. Podmioty określone w ustawie nie będą jednak mogły świadczyć pomocy finansowej;
- przemodelowanie pozostałych zadań finansowanych ze środków Funduszu. Cele, na które będą mogły być przeznaczane środki, będą bazować na Kodeksie karnym wykonawczym i będą polegać na:
 - a) promowaniu i wspieraniu inicjatyw i przedsięwzięć służących poprawie sytuacji osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz skutecznej readaptacji skazanych;
 - b) podejmowaniu przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, w tym dotyczących przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania;
 - c) pokrywaniu kosztów związanych z organizowaniem i prowadzeniem kształcenia, studiów podyplomowych, kursów dokształcających i szkoleń;
 - d) podejmowaniu, organizowaniu i zlecaniu badań naukowych i prac rozwojowych oraz współpracy z innymi jednostkami w tym zakresie, dotyczących sytuacji oraz potrzeb osób pokrzywdzonych przestępstwem, świadków oraz osób skazanych, a także przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania;
 - e) promowaniu systemu pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom oraz pomocy postpenitencjarnej;
 - f) upowszechnianiu wiedzy na temat praw osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów, w szczególności mediacji w sprawach rodzinnych, nieletnich i karnych;
 - g) podejmowaniu działań wspierających rodziny zagrożone dysfunkcyjnością, w szczególności w zakresie

² Stowarzyszenia, fundacje, organizacje oraz instytucje, których celem działania jest realizacja zadań określonych w niniejszym rozdziale, jak również kościoły i inne związki wyznaniowe oraz osoby godne zaufania.

profilaktyki i terapii uzależnień oraz współzależnień i rozwiązywania konfliktów w rodzinie.”. Tym samym zakres celów, na który będą mogły zostać przeznaczane środki finansowe z Funduszu, zostaną jeszcze bardziej skonkretyzowane, co pozwoli zapobiec nadużyciom przy udzielaniu dotacji

- dodanie organizacji szkoleń do katalogu możliwych działań podejmowanych dla ochrony interesów osób pokrzywdzonych przestępstwem i świadków, a także wykrywaniem i zapobieganiem przestępczości oraz likwidacją skutków pokrzywdzenia przestępstwem;
- doprecyzowanie, że środki Funduszu przeznacza się na pokrycie ogólnych kosztów zadań określonych w przedmiotowym rozporządzeniu oraz tzw. kosztów administracyjnych³. Regulacje te odzwierciedlają reguły stosowane dotychczas w konkursach. Jednakże, z uwagi na konieczność ujednoczenia zasad ponoszenia tych kosztów rozwiązania te zostały wprowadzone do rozporządzenia. Dodatkowo konkretyzuje się definicję kosztów administracyjnych (nie mogą one przekraczać 25% przyznanego dofinansowania) i określa metody, za pomocą których mogą być one wykazywane;
- wprowadzenia katalogu wydatków, jakie mogą być poniesione w ramach kosztów administracyjnych oraz kosztów obsługi Funduszu. Rozwiązanie to ma na celu ustalenie listy wydatków, jakie w ramach tych kosztów mogą być poniesione. Ma to zapewnić większą kontrolę nad wydatkami oraz zapewnić, aby wydatki były ponoszone zgodnie z celami Funduszu.

9. Szczegółowe zasady gospodarki finansowej Funduszu

Projektowane zmiany zakładają:

- dodanie dochodów i wydatków ujmowanych w terminie ich zapłaty do katalogu obowiązków elementów Planu finansowego Funduszu (dalej jako „plan”),
- zmianę terminu zatwierdzenia planu przez Dysponenta; zmiana ta wynika z planowanych zmian treści art. 146 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Uzasadnione jest powołanie się na termin wskazany w ustawie o finansach publicznych, zamiast powielania jego treści, gdyż w przeciwnym razie każda zmiana tej ustawy będzie powodować konieczność zmiany rozporządzenia,
- poszerzenie katalogu grup osób podlegających wyodrębnieniu w planie o osoby najbliższe dla osób pokrzywdzonych, co wynika z konieczności dostosowania treści tego przepisu do art. 43 § 8 pkt 1 i 2a, które przewidują, że pomoc jest udzielana także osobom najbliższym dla osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz świadków,
- doprecyzowanie, że obsługą finansowo-księgową Funduszu będą zajmować się w imieniu jednostek uprawnionych do tego, organy kierujące ich gospodarką finansową i że obsługa ta będzie odbywać się przy wykorzystaniu rachunków pomocniczych.

Projekt zakłada zdefiniowanie podmiotów⁴, które są personelem Dysponenta. Zmiana ta ma charakter porządkujący i zabezpiecza odpowiednie rozumienie przepisów przedmiotowego rozporządzenia.

Proponowane zmiany porządkują także przepływ środków finansowych ujętych w projekcie planu na dany rok budżetowy pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości a jednostkami organizacyjnymi sądów powszechnych oraz jednostkami budżetowymi posiadającymi na zaopatrzeniu sądy wojskowe. Wprowadzone zmiany mają oddzielić przychody od wydatków i określają daty przekazywania środków między podmiotami administrującymi środkami funduszu a innymi podmiotami podległymi albo odwrotnie, jak też daty przekazywania środków przez Deponenta, zarówno w ujęciu miesięcznym, jak i rocznym. Ma to na celu większą transparentność w zakresie posiadanych przez dane jednostki środków z uwzględnieniem środków pobranych przez daną jednostkę oraz środków, jakie przez tą jednostkę są wydatkowane.

Sprawozdania z wykonania planu powinny być wysyłane do Dysponenta wraz z informacją o szczegółowym wykonaniu realizacji zadań z uwzględnieniem rodzaju pomocy oraz kosztów obsługi przy udzielaniu pomocy.

10. Udzielanie pomocy osobom pozbawionym wolności, które nie są objęte okresem przygotowania do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

³ Zgodnie z brzmieniem projektu, są to koszty niezbędnych do realizacji zadań zawartych w rozporządzeniu, które nie mogą być przypisane do bezpośrednich kosztów wsparcia.

⁴ Są to: pracownicy Ministerstwa Sprawiedliwości oraz jednostek określonych w § 45 pkt 1-3, osoby współpracujące z podmiotami określonymi w pkt 1 na podstawie umów cywilnoprawnych, sędziowie, referendarze sądowi, asystenci sędziów oraz kuratorzy sądowi delegowani do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, urzędnicy sądów i prokuratury delegowani do wykonywania czynności służbowych w Ministerstwie Sprawiedliwości, funkcjonariusze Służby Więziennej oddelegowani do wykonywania zadań służbowych w Ministerstwie Sprawiedliwości, pracownicy jednostek podległych Dysponentowi lub przez niego nadzorowanych oraz osoby współpracujące z tymi jednostkami na podstawie umów cywilnoprawnych oraz eksperci, o których mowa w § 52a ust. 1 przedmiotowego rozporządzenia.

Z uwagi na zgłaszane wątpliwości w zakresie wykładni ust. 4 w § 41 zmienianego rozporządzenia, doprecyzowano, że w przepisie tym chodzi o osoby, które są pozbawione wolności. Przepis ten zawiera ograniczenie przedmiotowe w zakresie udzielanej pomocy, który powinno mieć zastosowanie właśnie do osób, które przebywają w zakładach penitencjarnych, a nie są objęte okresem, o którym mowa w art. 164 ustawy.

Ponadto projektowana regulacja wprowadza zmiany redakcyjne i porządkujące.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowana regulacja ze względu na stopień jej szczegółowości i domenę prawa krajowego nie była poddawana analizie prawnooporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Minister Sprawiedliwości jako Dysponent	1	Informacja powszechnie dostępna	<ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie kompetencji do dokonywania zmian w programie, a nie tylko zmniejszenia dotacji, jak było do tej pory, – wprowadzenie obowiązku zawierania umowy porozumienia lub decyzji, w którym uregulowany zostanie sposób finansowania powierzanych zadań, – wprowadzenie możliwości opracowania zestawienia standardu i cen rynkowych najczęściej finansowanych kosztów Funduszu, – wprowadzenie obowiązku wyznaczania przewodniczącego komisji konkursowej, – wprowadzenie obowiązku powołania komisji konkursowej w terminie 7 dni od dnia upływu terminu do składania ofert w konkursie, – obowiązek ujmowania obowiązkowych elementów umowy zawartych w ustawie w zawieranych umowach przydzielających dotacje, – wprowadzenie możliwości – za pośrednictwem komisji konkursowej – przydzielania dotacji podmiotowi, który otrzymał następną w kolejności liczbę w punktów, w sytuacji gdy podmiot, któremu przyznano dotację pomimo pisemnego wezwania do zawarcia umowy odmówił zawarcia umowy albo nie zawarł umowy w terminie wskazanym w wezwaniu, – wprowadzenie kompetencji do żądania od podmiotów, które otrzymały dotacje, pełnej dokumentacji dotyczącej wykonywanej umowy oraz do przeprowadzenia kontroli realizacji powierzonych zadań finansowanych ze środków Funduszu, – wprowadzenie kompetencji do kontrolowania wykonywania zadań finansowanych ze środków Funduszu w każdym czasie, – zmniejszenie liczby kontrolowanych umów do 25% zawartych w danym roku budżetowym, – wprowadzenie możliwości wspierania beneficjentów dotacji przy wykorzystaniu bonów towarowych oraz kilku osób pierwszego kontaktu, – zmiana terminów (zarówno w ujęciu rocznym, jak i miesięcznym) na przekazywania środków z Funduszu, – wprowadzenie obowiązku prowadzenia wykazu ekspertów, który jest zamieszczany w Biuletynie Informacji Publicznej.
Beneficjenci dotacji	96 - liczba podmiotów, które	Ministerstwo Sprawiedliwości	<ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie obowiązku zawierania umowy porozumienia lub decyzji, w którym uregulowany

	przystąpiły do konkursów na wcześniejsze sieci pomocy pokrzywdzonym oraz pomocy postpenitencjarnej		<p>zostanie sposób finansowania powierzonych zadań,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie obowiązku uwzględniania kosztorysu we wniosku o dotację, – wprowadzenie obowiązku dodawania nowych elementów do zgłaszanej oferty w postaci m. in. założonych wskaźników realizacji zadań, w tym wskaźników produktów i wskaźników rezultatów, a także wysokości współfinansowania zadania o formę wkładu pieniężnego lub niepieniężnego, w realizację zadania podmiotu przystępującego do konkursu, w tym wkładu własnego, jeżeli kryterium oceny ofert, jak też informację o wysokości środków przeznaczonych na realizację zadania oraz kosztorys wykonania zadania w podziale na rodzaje kosztów, – wprowadzenie obowiązku przygotowywania bardziej dokładnego kosztorysu zgodnie z brzmieniem przedmiotowego rozporządzenia, – wprowadzenie obowiązku skorygowania oferty w odpowiedzi na propozycję komisji o zmniejszeniu kwoty wnioskowanej dotacji pod sankcją; w braku korekty oferta będzie podlegać odrzuceniu.
Sądy powszechne	377, w tym: 319 – sądy rejonowe 47 – sądy okręgowe 11 – sądy apelacyjne	377, w tym: 319 – sądy rejonowe 47 – sądy okręgowe 11 – sądy apelacyjne	– Zmiana terminów na przekazywanie środków od jednostek podległych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W ramach opiniowania projekt został przekazany następującym podmiotom:

1. Rzecznik Praw Obywatelskich,
2. Rzecznik Praw Dziecka,
3. Centralny Zarząd Służby Więziennej,
4. Najwyższa Izba Kontroli,
5. Społeczna Rada ds. Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości,
6. Rada Główna ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym.
7. Prezesi oraz dyrektorzy sądów apelacyjnych (po uzyskaniu stanowiska prezesów oraz dyrektorów sądów okręgowych i rejonowych – odpowiedź zbiorcza).

W ramach konsultacji publicznych projekt został przekazany następującym podmiotom:

1. Fundacji Pomocy Ofiarom Przestępstw;
2. Caritas Polska;
3. Centrum Praw Kobiet;
4. Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej;
5. Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej;
6. Fundacja Batorego;
7. Fundacja „Dajemy Dzieciom Siłę”;
8. Fundacja Light House;
9. Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
10. Instytut Psychologii Zdrowia;
11. Instytut Spraw Publicznych;
12. Krajowa Rada Kuratorów;
13. Krajowe Stowarzyszenie Zawodowych Kuratorów Sądowych;
14. Ogólnopolski Związek Zawodowy Kuratorów Sądowych;
15. Małopolskie Stowarzyszenie Probacja;
16. Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych;
17. Polski Czerwony Krzyż;
18. Ogólnokrajowy Związek Zawodowy „AR Prim”;

19. NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Służby Więziennej,
20. Stowarzyszenie Klon/Jawor;
21. Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Rozwoju Społecznego „Grono”;
22. Stowarzyszenie Pomocy i Interwencji Społecznej;
23. Centralny Instytut Analiz Polityczno-Prawnych;
24. Centrum Aktywności Społecznej Pryzmat;
25. Centrum Pomocy Pokrzywdzonym i Prewencji Przesłębpczości;
26. Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych – Stowarzyszenie Europa Nasz Dom;
27. Częstochowskie Stowarzyszenie ETOH;
28. Diecezjalna Fundacja Ochrony Życia;
29. Dolnośląskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych Frontis;
30. Dom Wspólnoty Barka w Drezdenku;
31. Federacja Porozumienie Polskiego Rynku Nieruchomości;
32. Fundacja „Instytutu Świętego Brata Alberta”;
33. Fundacja „Dies Mei”;
34. Fundacja „POMOST”;
35. Fundacja Aktywność;
36. Fundacja Alegoria;
37. Fundacja Court Watch Polska;
38. Fundacja Hominium Et Lex;
39. Fundacja Instytut na Rzecz Państwa Prawa;
40. Fundacja Instytut Readaptacji;
41. Fundacja Kiniak;
42. Fundacja Konkret;
43. Fundacja resocjalizacji i readaptacji społecznej TULIPAN;
44. Fundacja SŁAWEK;
45. Fundacja „Lumus”;
46. Instytut Gospodarki Nieruchomościami;
47. Lubuski Ruch na Rzecz Kobiet i Rodziny Żar;
48. Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat”;
49. Polska Federacja Organizacji Zarządców, Administratorów i Właścicieli Nieruchomości;
50. Polska Unia Właścicieli Nieruchomości;
51. Stowarzyszenie „Alter Ego”;
52. Stowarzyszenie „Dla dobra dziecka”;
53. Stowarzyszenie Integracji Rodzin „PRZYSTAŃ”;
54. Stowarzyszenie Integracyjne Wspólnoty Barka;
55. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Wychodzącym na Wolność „Emaus”;
56. Stowarzyszenie Samopomocowe „Abakus”;
57. Towarzystwo Wiedzy Powszechnej;
58. Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Prawnej Sapere Aude;
59. Wielkopolskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych;
60. Fundacja Instytut Sprawiedliwości;
61. Fundacja Zdążyć z Pomocą;
62. Radomskie Stowarzyszenie Prawników;
63. Sieć Obywatelska Watchdog Polska;
64. Krajowa Sekcja Służby Więziennej NSZZ „Solidarność”;
65. Międzyzakładowa Organizacja Związkowa NSZZ “Solidarność” Pracowników Sądownictwa i Prokuratury;
66. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Bona Fides;
67. Stowarzyszenie Sursum Corda;
68. Stowarzyszenie Kobieta na PLUS;
69. Ptaki i Krzaki Stowarzyszenie;
70. Opolskie Towarzystwo Przyrodnicze;
71. Iwo-Doradztwo Obywatelskie;
72. Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych;
73. Fundacja Równość.org.pl;
74. Fundacja na rzecz budowy otwartego społeczeństwa ONI - TO MY;
75. FUNDACJA KACZUCHY DZIENNIKARSKIE;
76. Fundacja Bezpieczni.eu;
77. Dolnośląskie Forum Integracyjne;
78. Chorągiew Zachodniopomorska Związku Harcerstwa Polskiego;
79. Związku Powiatów Polskich.

Czas trwania opiniowania i konsultacji publicznych – 14 dni.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2026 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na wydatki sektora finansów publicznych.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wprowadzony został katalog wydatków, jakie mogą być poniesione w ramach kosztów administracyjnych oraz kosztów obsługi Funduszu. Rozwiązanie to ma na celu ustalenie listy wydatków, jakie w ramach tych kosztów mogą być poniesione. Zwiększona została wysokość możliwych do poniesienia kosztów obsługi Funduszu. Zgodnie z proponowaną regulacją nie będą one mogły przekroczyć 5% planowanych w danym roku przychodów Funduszu określonych w jego Planie.											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2026 r.)	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								
	(dodaj/usuń)								
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt rozporządzenia nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej i nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby z niepełnosprawnością i starsze	Brak wpływu.							
	(dodaj/usuń)								
Niemierzalne	(dodaj/usuń)								
	(dodaj/usuń)								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń									

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
<p>Komentarz:</p> <p>Na mocy proponowanej nowelizacji m. in. umowy o dotację będą musiały być formułowane zgodnie z obowiązkowymi wytycznymi. Zobowiązani do dbania o jakość tych umów będą zarówno Dysponent, jak i beneficjenci dotacji. Beneficjenci będą zobowiązani do przedstawienia kosztorysów dla wykonywanych zadań. Dysponent będzie zobowiązany do prowadzenia wykazu ekspertów w Biuletynie Informacji Publicznej. Ponadto, Dysponent będzie zobowiązany do niezwłocznej publikacji informacji o wynikach naboru wniosków, również w Biuletynie Informacji Publicznej.</p> <p>Komisje konkursowe będą obligatoryjnie oceniać wnioski przy zachowaniu tożsamości procedury naboru wniosków (między innymi sposób wyłaniania i procedowania komisji oceny wniosków) z procesem otwartego konkursu ofert, przewidzianego dla zadań powierzanych jednostkom niezaliczanym dla sektora finansów publicznych.</p>	
9. Wpływ na rynek pracy	
Projektowana regulacja nie ma bezpośredniego wpływu na rynek pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:
	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu na inne obszary.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Efekty wejścia w życie projektowanych rozwiązań będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak załączników.	